

ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ–ГРАДА – УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАКОНСКЕ ПРАКСЕ –

Бранко Бабић*

Учланку који је објављен у *Војном делу*, пролеће/2014. године, обрађено је функционисање заштите и спасавања на нивоу локалне самоуправе (града/општине). Рад је урађен на основу законских и подзаконских аката који су објављени до јануара 2013. године. У међувремену је донето неколико подзаконских аката који обавезују локалну самоуправу на предузимање и других активности, како би се систем заштите и спасавања употпунио и учинио ефикаснијим. У овој допуни обрађено је још пет подзаконских аката, тако да овај чланак са претходним чини целину.

Кључне речи: *евиденција, ствари из пописа, новчана помоћ, обукавање, униформа*

Увод

Током 2013. и 2014. године Влада Републике Србије и надлежни министар унутрашњих послова донели су пет подзаконских аката који дефинишу: 1) вођења евиденције о припадницима органа, јединица, служби и грађана по носиоцима израде евиденције (Сектор за ванредне ситуације, јединице локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица и удружења и невладине организације); 2) ангажовање ствари за потребе заштите и спасавања (у даљем тексту: ЗиС) које су грађани, привредна друштва и друга правна лица (у даљем тексту: ПД и ДПЛ) дужни да привремено уступе надлежним органима државне управе, аутономне покрајине (у даљем тексту: АП), јединицама локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС), тј. надлежним штабовима или Сектору за ванредне ситуације ради обезбеђивања спровођења мера и задатака у ЗиС људи, животиња, материјалних и културних добара и животне средине у ванредним ситуацијама (у даљем тексту: ВрСи), као и давање накнаде за коришћење тих ствари; 3) висину и начин остваривања права на једнократну новчану помоћ у случају када припадник ЦЗ, за време организованог учешћа у извршавању задатака ЗиС људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних елементарним непогодама и другим несрећама, изгуби живот;

* Др Бранко Бабић је пуковник у пензији, професор у Високој техничкој школи струковних студија у Новом Саду.

4) обучавање јединица ЦЗ опште намене, повереника ЦЗ, као и оспособљених правних лица која су од посебног значаја за локалну самоуправу; 5) униформу и ознаке ЦЗ, ознаке функција и специјалности и личну карту припадника ЦЗ.

Евиденција о припадницима цивилне заштите на територији општине

Евиденција о припадницима ЦЗ на територији општине/града води се на основу Правилника о садржају и начину вођења евиденције о припадницима органа, јединица, служби и другим учесницима и о средствима и опреми у цивилној заштити.¹

Евиденција се води на седам прописаних образаца који су дефинисани у Прегледу носиоца израде евиденције у ЦЗ.

У картон припадника цивилне заштите (образац ЦЗ-1, прилог 1) уписују се:

- (1) подаци о распореду у картотеци,
- (2) јединствени матични број грађанина (ЈМБГ),
- (3) име (име једног родитеља) и презиме припадника,
- (4) пол,
- (5) националност,
- (6) дан, месец и година рођења, место и држава рођења,
- (7) пребивалиште, односно боравиште и адреса становања,
- (8) бројеви телефона за контакт,
- (9) подаци који се односе на служење војног рока и подаци о војној књижици (серија и број),
- (10) школска спрема и занимање,
- (11) биометријски подаци (крвна група, Рх фактор),
- (12) подаци о запослењу (назив послодавца, назив и дужности, односно послови радног места, адреса и телефон на радном месту, радном искуству у струци),
- (13) подаци о распореду у органу – јединици ЦЗ (број одлуке о постављењу, датум саопштења распореда у ЦЗ и дужност на коју се припадник распоређује),
- (14) подаци о општем стручном оспособљавању у ЦЗ,
- (15) подаци о учешћу у акцијама ЗиС,
- (16) подаци о личној карти припадника ЦЗ.

Преглед повереника и заменика повереника ЦЗ (образац ЦЗ-3, прилог 2) садржи:

- (1) назив јединице локалне самоуправе, односно правног лица за чије потребе су повереници ЦЗ постављени,
- (2) презиме и име повереника,
- (3) јединствени матични број грађанина (ЈМБГ),
- (4) податке о зони одговорности повереника,

¹ Правилник о садржају и начину вођења евиденције о припадницима органа, јединица, служби и другим учесницима и о средствима и опреми у цивилној заштити, „Службени гласник Р.Србије”, број 91/2013 од 18.10.2013.

- (5) адресу становања,
- (6) податке о запослењу (радном месту),
- (7) бројеве телефона за контакт;

У попису изјава које потписују грађани који нису војни обвезници, а који добровољно прихватају распоред у органу, односно јединици ЦЗ (образац ЦЗ-4, прилог п 3), наводе се:

(1) подаци о лицу које је изјаву потписало (име, очево име, презиме, ЈМБГ, адреса пребивалишта, односно боравишта),

(2) текст изјаве,

(3) подаци о називу и бројном називу органа, односно јединице ЦЗ,

(4) садржина одредбе члана 2.² и члана 145. став 1. тачка 1³) Закона о ванредним ситуацијама,

(5) подаци о месту и датуму потписивања изјаве;

У попису позива за ангажовање у ЗИС (образац ЦЗ-5, прилог 4) наводе се:

(1) презиме, очево име и име лица које се позива,

(2) подаци о месту и адреси пребивалишта, односно боравишта, броју телефона,

(3) подаци о месту и адреси јављања и назив органа или јединице којој се јавља,

(4) подаци у вези потврде пријема позива са датумом и часом пријема позива.

Евиденција о јединицама цивилне заштите садржи преглед припадника јединице ЦЗ (образац ЦЗ-6, прилог 5) у који се уписују:

(1) подаци о врсти и бројном називу јединице,

(2) презиме и име припадника распоређених у јединицу ЦЗ,

(3) јединствени матични број грађанина (ЈМБГ),

(4) дужност по формацији,

(5) стручна спрема, занимање,

(6) знања и вештине битне за заштиту и спасавање,

(7) подаци о запослењу,

(8) подаци о адреси и телефонима за контакт,

(9) и-мејл адреса,

(10) подаци о завршеној обуци;

У прегледу попуњености и оспособљености јединица ЦЗ опште намене (образац ЦЗ-8, прилог 6) наводе се:

(1) назив јединице локалне самоуправе, односно правног лица који формира јединицу цивилне заштите опште намене,

(2) назив јединице цивилне заштите опште намене (по територијалној одговорности, односно припадности правном лицу),

(3) одговарајући подаци о попуни људством (следује, попуњено, проценат попуњености).

² Грађани учествују у ЗИС, испуњавању материјалне обавезе за потребе ЗИС у складу са посебним законом, обучавају се за личну, узајамну и колективну заштиту, спроводе прописане и наређене мере и извршавају задатке ЦЗ...

³ Новчаном казном у износу од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако: 1) не поступи у складу са чланом 21. став 2. тач. 1) до 4).

Евиденција о систему за јавно узбуњивање води се кроз *картон акустичког извора – сирене* (образац ЦЗ-14, прилог 7) у који се уписују:

(1) подаци о евиденционом броју, врсти сирене, произвођачу и типу сирене, години производње сирене, серијском броју сирене, власнику сирене, локацији сирене (улица, број и место),

(2) правоугле координате сирене,

(3) подаци о исправности сирене,

(4) подаци о објекту и власнику објекта на коме је сирена постављена,

(5) подаци о мрежном напајању сирене (монофазно/трофазно), резервном напајању сирене (агрегат/акумулатор),

(6) подаци о начину управљања сиреном (даљинско, ручно, произвођач програматора, тип програматора) и исправности управљања,

(7) подаци о постављености сирене по пројекту – акустичној студији;

Обрасци евиденција ЦЗ-1, ЦЗ-5 израђују се у формату А5, а остали обрасци у формату А-4 и то у белој боји. Евиденција се води у писаној и електронској форми. Евиденције, односно обрасце, потписује одговорно лице општине/града. Надлежни орган ЈЛС у складу са својим законским надлежностима, као и ПД и ДПЛ, устројавају евиденцију у року од три месеца од дана ступања на снагу Правилника, односно од формирања јединица ЦЗ (до 18.01.2014. године).

Сва ПД и ДПЛ која су овлашћена и оспособљена за ЗиС за територију града, у односу на надлежни орган ЈЛС, не воде образац ЦЗ-4 (изјава), већ образац ЦЗ-9 – прилог 8, *Идентификациони подаци о овлашћеним, оспособљеним и опремљеним правним лицима за ЗиС* који садржи:

1) Идентификационе податке о овлашћеним, оспособљеним и опремљеним правним лицима за заштиту и спасавање (образац ЦЗ-9), који се односе на:

(1) матични број, ПИБ, назив правног лица, број текућег рачуна, адресу седишта, телефоне, факс, и-мејл адреса и веб-сајт правног лица,

(2) податке о директору, односно руководиоцу и лицу за контакт (име, презиме и телефони за контакт),

(3) шифру и назив делатности,

(4) облик организовања,

(5) податке о запосленим кадровима (струке и занимања од значаја за заштиту и спасавање),

(6) податке о делатностима од значаја за заштиту и спасавање,

(7) податке о капацитетима објеката од значаја за заштиту и спасавање (назив објекта и капацитет),

(8) податке о опреми и средствима од значаја за заштиту и спасавање (назив, количина и исправност средства), а нарочито о механизацији и моторним возилима,

(9) податке о специјализованим јединицама цивилне заштите које формира правно лице.

Ангажовање ствари из пописа за потребе заштите и спасавања

На основу члана 20, члана 24. и члана 69. Закона о ванредним ситуацијама Влада Р. Србије донела је *Уредбу о начину ангажовања ствари за потребе заштите и спасавања и начину остваривања права на накнаду за коришћење истих*⁴.

Овом уредбом уређује се начин ангажовања покретних и непокретних ствари, као опреме и материјално-техничких средстава које су грађани, Пд иДПЛ дужни да привремено уступе надлежним органима државне управе, АП, ЈЛС, тј. надлежним штабовима за ВрСи или Министарству унутрашњих послова – организационој јединици надлежној за ванредне ситуације (Сектору за ВрСи), ради обезбеђивања спровођења мера и задатака у ЗиС људи, животиња, материјалних и културних добара и животне средине у ВрСи, као и давање накнаде за коришћење тих ствари.

Привремена употреба ствари, која су уступљена, неопходна је:

1) за остваривање задатака ЗиС у ВрСи, односно за ЗиС живота и здравља људи, материјалних и културних добара и заштите животне средине у ВрСи, а обезбеђује се на основу одлуке надлежног штаба за ВрСи;

2) за случај потребе за хитно реаговање када је угрожена безбедност људи, материјалних добара и животне средине, а надлежни штаб за ВрСи није активиран, обезбеђује се на основу одлуке надлежне службе.

Ствари за потребе извршавања задатака других субјеката система ЗиС у ВрСи обезбеђују се на основу одлуке, а из расположивих ствари које се утврђују и користе на основу евиденција које се установљавају на начин прописан законом и подзаконским актима који уређују ВрСи.

Обезбеђење материјалних средстава која су неопходна за ЗиС и обезбеђење услуга од значаја за ЗиС, односно за извршавање задатака ЗиС у ВрСи, њихово коришћење, врши се по тржишним ценама које се утврђују у складу са законом.

Преузете ствари користе се за ЗиС онолико времена колико је то неопходно, о чему одлучује надлежна служба, односно надлежни штаб за ВрСи који је и донео одлуку о ангажовању тих ствари, што зависи од врсте елементарних непогода и других несрећа, степена опасности по живот и здравље људи, животну средину и материјална добра.

Одлуку о престанку привремене употребе и враћању ствари њиховим власницима доноси надлежни штаб за ВрСи, односно надлежна служба и о томе обавештава власника ствари.

Накнада трошкова за привремену употребу ствари за потребе извршавања задатака субјеката система ЗиС у ВрСи исплаћује се по тржишним ценама.

⁴ Уредба о начину ангажовања ствари за потребе заштите и спасавања и начину остваривања права на накнаду за њихово коришћење, „Службени гласник РС”, бр. 10/2013 од 30.1.2013, која је ступила на снагу 7.2.2013.

Висина и начин остваривања права на једнократну новчану помоћ

Уредбом о висини и начину остваривања права на једнократну новчану помоћ⁵ уређује се висина и начин остваривања права на једнократну новчану помоћ за случај када припадник ЦЗ за време организованог учешћа у извршавању задатака ЗиС људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних елементарним непогодама и другим несрећама, изгуби живот.

Сви грађани који се ангажују на извршавању задатака ЗиС имају статус припадника ЦЗ.

Право на једнократну помоћ припада члановима уже породице настрадалог припадника ЦЗ, утврђује се у износу од 12 просечних месечних плата у Републици Србији, остварених у календарској години која претходи години у којој је припадник ЦЗ изгубио живот. Члановима уже породице сматрају се лица која су живела у заједничком домаћинству са настрадалим или их је настрадали издржавао. То могу бити:

- 1) супружник;
- 2) деца брачна, ванбрачна, усвојена или пасторчад, ако нису старија од 18 година, односно 26 година ако се налазе на школовању, осим деце која су у радном односу, а без обзира на године живота ако су трајно и потпуно неспособна за рад;
- 3) родитељ, усвојитељ и његов супружник;
- 4) очух и маћеха;
- 5) браћа и сестре под условом из тачке 2) овог става;
- 6) баба и деда.

Надлежни орган који је руководио акцијом ЗиС у којој је дошло до смрти припадника ЦЗ дужан је да одмах по сазнању за тај догађај предузме одговарајуће мере, како би се утврдиле све чињенице и околности под којима је дошло до смрти припадника ЦЗ, о чему се сачињава записник.

У записник се уписују: лични подаци настрадалог, датум и место настанка смрти, околности под којима је дошло до смрти, изјаве сведока, као и друге чињенице од значаја за утврђивање тачних околности догађаја. Записник се доставља надлежном Штабу за ВрСи, а примерак записника доставља се и једном од чланова уже породице настрадалог припадника ЦЗ.

Надлежни Штаб за ВрСи дужан је да записник одмах по добијању, а најкасније у року од 15 дана од догађаја у којем је дошло до смрти припадника ЦЗ, проследи надлежном органу, привредном друштву или другом правном лицу које је надлежно за решавање о остваривању права.

Поступак за остваривање права на једнократну новчану помоћ покреће се по службеној дужности одмах по добијању записника. Изузетно, поступак се може покренути и по захтеву члана породице настрадалог припадника ЦЗ, уколико из било ког разлога није покренут по службеној дужности, у року од 12 месеци од дана добијања записника о околностима под којима је дошло до смрти припадника ЦЗ.

⁵ Уредба о висини и начину остваривања права на једнократну новчану помоћ, „Службени гласник РС”, бр. 98/2010 од 24.12.2010.

Решење о исплати једнократне помоћи породици настрадалог припадника ЦЗ доноси надлежни орган, привредно друштво или друго правно лице по чијој одлуци је лице ангажовано на пословима ЗИС у року од 15 дана од дана доношења решења.

Обучавање припадника цивилне заштите у локалној самоуправи

Обучавање јединица ЦЗ опште намене, повереника ЦЗ, као и оспособљених правних лица која су од посебног значаја за локалну самоуправу, врши се по *Правилнику о обучавању, наставним плановима и програмима и нормативима наставних средстава и опреме за обучавање припадника ЦЗ*⁶.

Правилник уређује начин обучавања, наставне планове и програме обуке и дефинише норматив наставних средстава и опреме за обучавање припадника ЦЗ.

Привредна друштва и друга правна лица планирају обучавање повереника и јединица ЦЗ које образују.

Наставним планом утврђује се област, теме и број часова обучавања припадника ЦЗ, а програмом се разрађују конкретна наставна питања, по темама из наставног плана.

Наставни планови састоје се од општег и специјалистичког дела.

Општи део наставних планова исти је за све припаднике ЦЗ.

Специјалистички део наставних планова за обуку припадника ЦЗ разликује се по садржају и времену трајања, у зависности од задатака које ће припадници ЦЗ обављати, односно од врсте јединице у којој су распоређени.

Општи део обуке припадника ЦЗ је исти за све припаднике и дат је у следећој табели као и норматив наставних средстава и опреме:

НАСТАВНИ ПЛАН ОПШТЕГ ДЕЛА ОБУКЕ ПРИПАДНИКА ЦЗ				
Ред. бр.	ТЕМА	Наставни часови		
		свега	теориј. настава	практ. настава
1.	Систем заштите и спасавања. Место и улога ЦЗ, извори, врсте и облици угрожавања људи и материјалних и културних добара	2	2	–
2.	Прва помоћ (самопомоћ и узајамна помоћ) формацијским и приручним средствима	2	1	1
3.	Гашење пожара употребом ватрогасне опреме и средстава (С – апарати, метларице и напртњаче)	2	1	1
4.	Употреба комплекта личне заштитне опреме, средстава и прибора за деконтаминацију и дезинфекцију воде	2	1	1
УКУПНО		8	5	3

⁶ Правилник о обучавању, наставним плановима и програмима и нормативима наставних средстава и опреме за обучавање припадника ЦЗ, „Службени гласник РС”, бр. 8/2013 од 25.01.2013.

Ред. бр. теме	<p style="text-align: center;">НАСТАВНИ ПРОГРАМ ОПШТЕГ ДЕЛА ОБУКЕ ПРИПАДНИКА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ</p>
1.	<p>Систем ЗиС. Место и улога ЦЗ, извори, врсте и облици угрожавања људи и материјалних и културних добара</p> <p>Врсте и облици угрожавања људи, материјалних и културних добара и животне средине у Републици Србији.</p> <p>Опасности на које не утиче човек – сеизмолошке или литосферске, атмосферске или метеоролошке, хидросферске или хидролошке и биосферске.</p> <p>Опасности у којима учествује човек – удеси са катастрофалним последицама у производњи, складиштењу и транспорту, удеси у нуклеарној индустрији, велики пожари, паљевине и експлозије, удеси у рудницима и велики саобраћајни удеси.</p> <p>Опасности које човек намерно изазива и иницира су ратне опасности.</p> <p>Изградња јединственог система ЗиС у Републици Србији у складу са Законом о ВрСи и другим прописима, као и програмима, плановима и другим документима који се односе на ЗиС и ЦЗ.</p> <p>Систем ЗиС, као део система националне безбедности и интегрисани облик управљања и организовања субјеката система ЗиС на спровођењу превентивних и оперативних мера и извршавању задатака ЗиС људи и добара од последица елементарних непогода и других несрећа.</p> <p>Улога и значај ЦЗ. Елементи који чине ЦЗ: лична, узајамна и колективна заштита, мере и задаци, повереници ЦЗ и заменици повереника и јединице ЦЗ, систем осматрања, обавештавања и узбуњивања, овлашћена и оспособљена правна лица, хуманитарне и друге организације опремљене и оспособљене за ЗиС.</p>
2.	<p>Прва помоћ (самопомоћ и узајамна помоћ) формацијским и приручним средствима</p> <p>Грађа људског тела и могућност повређивања услед дејства елементарних непогода и других несрећа.</p> <p>Значај брзог и правилног пружања прве помоћи за спасавање живота и спречавање погоршања стања повређеног. Указивање прве помоћи самом себи (самопомоћ) и другоме (узајамна помоћ).</p> <p>Основни задатак при пружању прве помоћи – заустављање крвављења и заштита ране од даљег загађења. Покривамо ране стерилним јастучићем првог завоја. Употреба импровизованих завоја. Уместо газе рану можемо покрити чистим комадом платна, чаршава, марамицом или пешкиром.</p> <p>Повреде главе и врата. Опекотине. Повреде срца и крвних судова. Узроци и последице повређивања крвних судова. Повреда екстремитета, прва помоћ и збрињавање повређених. Повреде меких делова екстремитета и повреде костију делова екстремитета. Повреде деловањем ниске температуре (смрзотине) прва помоћ и збрињавање повређених.</p> <p>Дављење у води, прва помоћ и збрињавање дављеника, узроци дављења у води, мере спасавања, пружање прве помоћи и збрињавање.</p> <p>Реанимација (оживљавање). Реанимација уопште и у оквирима прве помоћи. Вештачко дисање. Врсте вештачког дисања. Обнављање рада срца – знаци престанка срчаног рада. Повреде експлозивним убојним средствима (повреде, фрагментације и друга секундарна дејства), прва помоћ и организација збрињавања.</p> <p>Психичке повреде (психотрауме), прва помоћ и збрињавање трауматизованих. Психичке реакције у катастрофама.</p> <p>Први индивидуални завој – методе привременог заустављања крвављења и употребе завоја.</p> <p>Употреба формацијских, приручних и месних средстава за пружање прве помоћи.</p>

3.	<p>Гашење пожара употребом ватрогасне опреме и средстава (С-апарати, метларице и напртњаче) Настанак пожара, узроци, начин гашења, последице и штете. Средства за гашење пожара. Вода као средство за гашење пожара и њене особине. Пена, угљендиоксид, прах и халони као средства за гашење пожара. Приручна средства за гашење пожара (песак, земља, мокра ћебад, тканине, импровизоване метларице и разни алати). С-апарати, метларица и напртњача: намена, основни делови, опис и припрема за употребу, начин употребе, чување и одржавање и отклањање кварова. Метларица – гашење пожара чврстих сагорљивих материја и ниског растирања. Напртњача као апарат за гашење шумских пожара, као и за деконтаминацију оружја, возила и слично.</p>
4.	<p>Употреба комплета личне заштитне опреме, средстава и прибора за деконтаминацију и дезинфекцију воде Намена, основни делови, опис и припрема за употребу, начин употребе, чување и одржавање средстава прописаних у саставу комплета личне заштитне опреме: заштитна маска (подешавање, употреба, замена цедила и др., стављање маске другом угроженом лицу), заштитни огртач (употреба и слагање огртача), заштитне рукавице, лични дозиметар (дозиметар филм; дозиметрија – читавање примљене дозе зрачења), лични прибор за деконтаминацију (ЛПД-МЗ) – садржај и начин употребе, први индивидуални завој (обрађено у Т.2. Прва помоћ формацијским и приручним средствима), таблете „пантоцит“ за дезинфекцију воде – деконтаминација воде употребом таблета за дезинфекцију (1 до 2 таблете на 1 литар контаминиране воде).</p>

НОРМАТИВ НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ОПШТИ ДЕО ОБУКЕ ПРИПАДНИКА ЦЗ			
Ред. бр.	Материјално-техничко средство за наставу и практичну обуку	Количина	
		ј. мере	ком.
1.	Информатичка учионица са опремом за обучавања команди за руковођење, командовање и управљање у ВрСи		1
2.	Специјализована учионица		1
3.	Наставни филм	компл.	пп
Ø.3	Основна конфигурација рачунара	компл.	1
Ø.4	Видеобим	ком.	1
Средства за рад и демонстрацију			
1.	Први индивидуални завој	ком.	3 / 1
2.	Приручна средства за имобилизацију (дашчице, гране и сл.)	ком.	2 / 1
3.	Ватрогасни апарат типа С: С-12 (С-9, С-6)	ком.	10
4.	Ватрогасни апарат ЦО2-10	ком.	5
5.	Метларица	ком.	5
6.	Ватрогасни апарат ЛБ-25 напртњача	ком.	5
7.	Ватрогасна чакља	ком.	2

8.	Кофа (ватрогасна кофа)	ком.	2
9.	Заштитна маска	ком.	2
10.	Заштитни огртач	ком.	2
11.	Заштитне рукавице	пар	2
12.	Дозиметар филм	ком.	2
13.	Лични прибор за деконтаминацију (ЛПД МЗ)	ком.	2
14.	Таблете „пантоцит“ за дезинф. воде (фиола)	ком.	2

Специјалистички део обуке повереника ЦЗ дат је у следећим табелама, као и норматив наставних средстава и опреме:

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОБУКУ ПОВЕРЕНИКА ЦЗ				
Ред. бр.	ТЕМА	Наставни часови		
		свега	теориј. настава	практ. настава
1.	Задаци, место и улога штабова за ВрСи	1	1	-
2.	Улога и задаци повереника ЦЗ и заменика повереника. Јединице ЦЗ опште намене	1	1	-
3.	Лична узајамна и колективна заштита и средства и опрема за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа	1	1	-
4.	Задаци и мере ЦЗ, склањање људи – склоништа	2	2	-
5.	Збрињавање угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ВрСи	1	1	-
УКУПНО		6	6	0

Р. бр. ТЕМЕ	НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ОБУКУ ПОВЕРЕНИКА ЦЗ
1.	<p>Задаци, место и улога штабова за ВрСи Појам ВрСи Штаб за ВрСи Значај, место и улога штабова за ВрСи као снаге ЗиС у систему ЗиС. Образовање штабова за ВрСи по свим нивоима. Задаци и рад штаба за ВрСи јединице локалне самоуправе. Процена угрожености и План заштите и спасавања у ВрСи. Одлуке о организацији и функционисању ЦЗ на територији АП и територији ЈЛС. Постављање повереника ЦЗ од стране штаба за ВрСи. Руковођење и координација активности између штаба за ВрСи и повереника ЦЗ у ВрСи на спровођењу утврђених задатака.</p>

<p>2.</p>	<p>Улога и задаци повереника ЦЗ и заменика повереника. Јединице ЦЗ опште намене. Избор и постављање повереника ЦЗ и заменика повереника. Правна регулатива и основ за постављање и разрешавање повереника ЦЗ и заменика повереника у насељеним местима, делу насеља, стамбеним зградама и селима (у даљем тексту: насеља) ПД и ДПЛ и органима државне управе. Улога и задаци повереника Улога повереника ЦЗ и заменика повереника у збрињавању угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ВрСи. Задаци повереника. Предузимање мере и активности повереника ЦЗ и заменика повереника на учешћу: – запослених у спровођењу личне, узајамне и колективне заштите и извршавању других задатака ЗиС људи и материјалних добара у зградама и објектима за које су задужени, – грађана у спровођењу: мера и задатака ЦЗ, личне, узајамне и колективне заштите и руковођење јединицама ЦЗ опште намене. Лична, узајамна и колективна заштита Појам и значај личне, узајамне и колективне заштите у ЦЗ, односно у ЗиС становништва и запослених у ВрСи. Средства и опрема за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа. Објекти за колективну заштиту. Пример – склониште. Систем осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуђивања Служба 112 – организација и задаци. Телефонски број 112. Знаци за узбуђивање. Формирање, организовање и опремање јединица опште намене (ЈОН) Формирање, образовање и опремање ЈОН. Попуна људством ЈОН. Задаци ЈОН. Руковођење јединицама опште намене.</p>
<p>3.</p>	<p>Лична, узајамна и колективна заштита и средства и опрема за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа Појам личне узајамне и колективне заштите. Уредба Владе Републике Србије о обавезним средствима и опреми за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа. Обавезе субјеката и прописане норме – минималне количине средстава и опреме за личну, узајамну и колективну заштиту субјеката од елементарних непогода и других несрећа. Значај опремања државних органа, органа АП, органа ЈЛС, ПД и ДПЛ, грађана и власника стамбених зграда. Чување, занављање и рокови за набавку средстава за личну, узајамну и колективну заштиту. Задаци повереника око вођење евиденција од значаја за ЗиС – по питању опремљености средствима и опремом за личну, узајамну и колективну заштиту.</p>
<p>4.</p>	<p>Задаци и мере ЦЗ. Склањање људи – склоништа Задаци ЦЗ. Значај спровођења задатака ЦЗ за спасавања људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних елементарним непогодама и другим несрећама. Укратко о следећим задацима: 1. узбуђивање; 2. евакуација; 3. склањање и урбанистичке мере заштите; 4. збрињавање угрожених и пострадалих; 5. радиолошка, хемијска и биолошка заштита; 6. заштита од техничко-технолошких несрећа; 7. заштита од рушења и спасавање из рушевина; 8. ЗиС од поплава и несрећа на води и под водом; 9. ЗиС на неприступачним теренима; 10. ЗиС од пожара и експлозија; 11. заштита од НУС; 12. прва и медицинска помоћ; 13. асанација терена; 14. очување добара битних за опстанак и 15. хитно успостављање неопходних служби од јавног интереса. Мере ЦЗ. Значај припреме и спровођења мера ЦЗ од стране свих субјекти система ЗиС у Републици Србији. Мере које спроводи ЦЗ су: 1) превентивне мере; 2) мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода и других несрећа; 3) мере заштите када наступе елементарне непогоде и друге несреће и 4) мере ублажавања и отклањања непосредних последица од елементарних непогода и других несрећа.</p>

	<p>Склањање људи – склоништа Пример задатка ЦЗ, кроз сагледавање обавеза повереника за његово спровођење. Значај спровођења задатка ЦЗ – склањање и урбанистичке мере заштите. Склањање људи, материјалних и културних добара. Склониште као објекат колективне заштите Одржавање склоништа. Коришћење уређаја у склоништу. Припрема склоништа за боравак. Организација живота у склоништу, дужности вође склоништа – повереника, заменика и корисника склоништа.</p>
5.	<p>Збрињавање угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ВрСи. Ублажавање последица елементарних непогода и других несрећа које проузрокују ВрС и ВрСи; елементарне непогоде и друге несреће које захтевају спровођење евакуације и друге радње. Спровођење евакуације и збрињавање угрожених и настрадалих. Мере и задаци које треба предузети да се становништво са угрожене територије евакуише, као и да се обезбеде неопходни услови за живот на безбедној територији (пружи хитан смештај, здравствена заштита, снабдевање храном и водом, и обезбеде други услови и потребе). План ЗиС у ВрСи ЈЛС. Садржај плана – оријентационо, са неопходним показатељима за ЗиС по врстама опасности, мерама и задацима ЦЗ који се односе на евакуацију и збрињавање. Ангажовање Црвеног крста Србије и других овлашћених и оспособљених правних лица на нивоу Републике Србије и управног округа, као и опремљених и оспособљених правних лица на нивоу ЈЛС на наведеним задацима. Улога повереника при реализацији ова два задатака ЦЗ. Сагледавање улоге повереника око спровођења ових задатака ЦЗ. Сарадња учесника на пословима збрињавања и евакуације. Стварање услова за преузимање збрињавања и даљој бризи о збрињавању угрожених од стране надлежних органа јединице локалне самоуправе.</p>

НОРМАТИВ НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА ЗА ОБУКУ ПОВЕРЕНИКА ЦЗ

Ред. бр.	Материјално-техничко средство за наставу и практичну обуку	Количина	
		јед. мере	ком.
Ø.1	Учионица са неопходном информатичком опремом, пројекторима, филмовима и др. МТС		1
1.	Мегафон	ком.	1
Средства и опрема за личну узајамну и колективну заштиту			
2.	Комплет за пружање прве медицинске помоћи	ком.	1
3.	Приручна апотека	компл.	1
4.	Средства за дезинфекцију (алкохол)	л	0.2
5.	Средства за деконтаминацију (сода бикарбона – кутија)	ком.	1
6.	Ватрогасни апарат (типа С: С-6, С-9, С-12)	ком.	3
7.	Лопата	ком.	1
8.	Крамп (или мотика)	ком.	1
9.	Мотика	ком.	1
10.	Испитивач напона	ком.	1

Униформа, ознаке и лична карта припадника цивилне заштите

Правилник о униформи и ознакама ЦЗ, ознакама функција и специјалности и личној карти припадника цивилне заштите⁷ прописује: врсту, саставне делове, изглед и боју униформе ЦЗ; начин задужења, замену и раздужење униформе; време и начин ношења униформе; рокове употребе униформе; обележавање униформе и изглед и садржај личне карте припадника ЦЗ.

Врсте униформе су: основни комплет број 1, основни комплет број 2 и допунски делови одеће. Униформа је иста за мушкарце и за жене.

Основни комплет број 1 задужују припадници **штабова за ВрСи** и састоји се од следећих делова: летња капа, зимска капа, јакна са термоулошком на скидање, кошуља – блуза дугих рукава, панталоне, дукс, две мајице, полудубоке ципеле, синтетички каиш, прслук флуоросцентни, гумене чизме и дводелно кишно одело. Основна боја тканине за униформу је тамноплава.

Припадник ЦЗ задужује униформу приликом именовања, односно распоређивања на дужност код органа (односно ПД и ДПЛ) који га именује, односно распоређује на дужност, и то:

1) чланови републичког и окружних штабова за ВрСи, припадници Министарства унутрашњих послова који обављају послове ЦЗ и припадници специјализованих јединица ЦЗ које образује Министарство – код Министарства,

2) чланови **штабова за ВрСи локалних самоуправа**, повереници и заменици повереника ЦЗ и припадници јединица ЦЗ опште намене које образују ЈЛС – код ЈЛС,

3) повереници и заменици повереника ЦЗ и припадници јединица ЦЗ у ПД и ДПЛ – код привредног друштва, односно другог правног лица које их именује, односно образује.

Приликом првог задужења основног комплета и допунских делова одеће отвара се лични картон задужења припадника ЦЗ.

Надлежна служба, односно орган који обезбеђује униформу, опрему и друго врши надзор наменског коришћења, прати стање и залихе.

Припадник ЦЗ је дужан да одржава и чува задужену униформу у чистом и уредном стању.

Припадник ЦЗ врши замену комплета или делова униформе који су оштећени, изгубљени или уништени у обављању службе, уз одобрење органа код којег је задужио униформу. Припадник ЦЗ дужан је да врати оштећени део униформе са ознакама. Уколико оштећење, нестанак или уништење појединог дела униформе није настало као последица обављања службе, нови комплет или део униформе биће издат припаднику ЦЗ према набавној цени и о његовом трошку.

Припадник ЦЗ, који из било ког разлога престаје да буде обвезник цивилне ЦЗ, дужан је да врати задужену униформу са ознакама.

⁷ Правилник о униформи и ознакама цивилне заштите, ознакама функција и специјалности и личној карти припадника цивилне заштите, „Службени гласник РС”, бр. 84/2014 од 08.08.2014. (ван снаге 13/2013од 08.02.2013)

Евиденцију податка о личном задужењу униформе чланова покрајинских и општинских штабова за ВрСи, повереника, заменика повереника и припадника јединица опште намене води надлежни орган покрајине, односно ЈЛС.

Евиденцију податка о личном задужењу униформе за привредна и друга правна лица, поверенике и припаднике јединица ЦЗ које формирају, води надлежни орган привредног и другог правног лица.

Припадник ЦЗ носи униформу приликом обављања задатака ЦЗ у акцијама заштите и спасавања, током учешћа и спровођења вежби и обуке и у другим случајевима по налогу надлежног руководиоца. Забрањена је злоупотреба и ненаменско ношење униформе.

Униформа се обележава општим и посебним ознакама ЦЗ. Опште ознаке на униформи ЦЗ су: основни знак припадника ЦЗ, ознака на капи припадника ЦЗ, застава Републике Србије и, приликом упућивања у међународне мисије, основни знак ЦЗ Републике Србије са натписом „РЕПУБЛИКА СРБИЈА – ЦИВИЛНА ЗАШТИТА” на енглеском језику, чији су облик и изглед утврђени у прилогу Правилника. Посебне ознаке на униформи су: ознаке припадности, функција и дужности у штабовима и јединицама, ознаке специјалности припадника ЦЗ, као и натпис са презименом, почетним словом имена и крвном групом.

Изглед личне карте усаглашен је са Допунским протоколом уз Женевске конвенције од 12. августа 1949. године (Протокол I). Лична карта је формата 74x105 мм, са позадином беле боје. Издаје се свим припадницима ЦЗ и служи за идентификацију и утврђивање њиховог статуса. Личну карту издаје Министарство унутрашњих послова, о чему води евиденцију. Лична карта представља личну јавну исправу и има рок важења пет година. Припадник ЦЗ дужан је да чува личну карту и носи је у случајевима ангажовања на задацима ЗиС. Забрањено је да се даје другој особи или је на било који други начин злоупотребљава. Припадник ЦЗ који изгуби личну карту дужан је да одмах пријави њен губитак, односно нестанак Министарству унутрашњих послова. Нова лична карта издаје се: по истеку важности старе, ако припадник ЦЗ промени име или презиме, када се оштети или је припадник ЦЗ изгуби или на други начин остане без ње.

Закључак

Устав Републике Србије и Закон о локалној самоуправи јасно су дефинисали надлежности општине у сфери заштите и спасавања својих грађана. Те надлежности су се допуниле Законом о ВрСи (и подзаконским актима) где општине имају централно место у систему ЗиС.

Спроведеном анализом, која је обухватала област ВрСи у Републици Србији,⁸ дефинисани су недостаци постојећег система ЗиС, који јасно дефинишу стање и на нивоу локалне самоуправе после пет година од доношења Закона о ВрСи. Ти недостаци су:

– непостојање услова за доследну примену прописа, због недостатка стручног кадра у органима општинске управе који треба да раде на пословима заштите и спасавања грађана, материјалних и културних добара,

⁸ Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, „Службени гласник РС”, бр. 86/2011 од 18.11.2011.

- неодговарајућа организација и спровођење превентивних мера, због недостатка стручног кадра, јединица ЦЗ опште намене, повереника и заменика повереника ЦЗ на нивоу локалне самоуправе, стручно-оперативних тимова за деловање по задацима ЦЗ,
- неустављен систем 112, коришћење старог (застарелог) система 1985. који је, у многим локалним самоуправама, 2005. године укинут,
- незадовољавајући ниво саобраћајне и друге инфраструктуре,
- застарела, непоуздана опрема, средства и возила служби за реаговање у ВрСи,
- неадекватно финансирање одржавања система ЗиС, због недостатка материјално-финансијских средстава у буџетима општина/градова и недовољне помоћи државе,
- недовољна координација између субјеката система ЗиС у ВрСи, због многих разлога, а нарочито партијске припадности,
- недовољна сарадња између научних и истраживачких институција и директних корисника истраживања,
- неадекватна стручна квалификованост и технолошка дисциплина расположивих људских ресурса,
- недостатак специјализованих кадрова,
- недовољна обученост професионалног кадра,
- неприпремљеност и низак ниво капацитета локалне самоуправе,
- неразвијена превенција.

Законски и подзаконски акти донети су у области заштите и спасавања. У наредном периоду обавеза локалних самоуправа је да их спроведу у праксу, да формирају сопствени систем заштите и спасавања, као део јединственог система Р. Србије, и да извршавају, пре свега, Уставну обавезу која је дефинисана члановима 188–190: „*стара се о заштити животне средине, заштити од елементарних и других непогода, заштити културних добара од значаја за општину*”. Само ће на тај начин локална самоуправа, као један од најважнијих субјеката цивилне одбране, постати део интегрисаног система безбедности Р. Србије, што су и највиши органи власти поставили као циљ.

Литература

[1] Правилник о садржају и начину вођења евиденције о припадницима органа, јединица, служби и другим учесницима и о средствима и опреми у цивилној заштити, „Службени гласник Р. Србије”, број 91/2013 од 18.10.2013.

[2] Правилник о садржају и начину вођења евиденције о припадницима органа, јединица, служби и другим учесницима и о средствима и опреми у цивилној заштити, „Службени гласник Р. Србије”, број 91/2013 од 18.10.2013.

[3] Уредба о висини и начину остваривања права на једнократну новчану помоћ, „Службени гласник РС”, бр. 98/2010 од 24.12.2010.

[4] Правилник о обучавању, наставним плановима и програмима и нормативима наставних средстава и опреме за обучавање припадника ЦЗ, „Службени гласник РС”, бр. 8/2013 од 25.01.2013.

[5] Правилник о униформи и ознакама цивилне заштите, ознакама функција и специјалности и личној карти припадника цивилне заштите, „Службени гласник РС”, бр. 84/2014 од 08.08.2014. (ван снаге 13/2013од 08.02.2013)

[6] Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, „Службени гласник РС”, бр. 86/2011 од 18.11.2011.

ИЗЈАВА*

Изјављујем да добровољно прихватам распоред у орган/јединицу ЦЗ

_____ ,
(назив/бројни назив органа/јединица ЦЗ)

и да ћу се у акцијама заштите и спасавања, приликом обучавања за личну, узајамну и колективну заштиту, спровођења наређења и извршавања конкретних задатака цивилне заштите, придржавати свих законских прописа који регулишу област заштите и спасавања.

Упознат сам и са обавезама које проистичу из члана 21. Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09 и 92/11):

- да се одазовем позиву надлежног органа цивилне заштите,
- да податке од значаја за заштиту и спасавање без одлагања доставим надлежном органу,
- да дам податке потребне за вођење евиденције од значаја за заштиту и спасавање.

Упознат сам са чланом 145. став 1. тачка 1) наведеног закона, који прописује прекршајну одговорност за неодрживање на позив надлежне службе.

У _____

Изјаву дао/ла:

(потпис)

Дана _____

(презиме, очево име и име)

(јединствени матични број)

(адреса становања: место, општина, улица и број)

* Изјаву потписују грађани који нису војни обвезници.

ПОЗИВ ЗА АНГАЖОВАЊЕ У ЗАШТИТИ И СПАСАВАЊУ

За _____
(презиме, очево име и име)

Станује _____
(место, улица и број, улаз зграде, број стана и број телефона)

По пријему овог позива **ОДМАХ** се јавити _____
(навести место и адресу јављања и назив јединице) са задуженом опремом.

(М.П.)

(потпис надлежног лица)

ПОТВРДА ПРИЈЕМА

За _____
(презиме, очево име и име)

Позив ми је уручен _____
(датум и час пријема позива)

ПОЗИВ ПРИМИО

(потпис)

КАРТОН АКУСТИЧКОГ ИЗВОРА – СИРЕНЕ

УПРАВНИ ОКРУГ _____
 ГРАД/ОПШТИНА _____

Евиденциони број сирене			
Врста сирене			
Произвођач сирене			
Тип сирене			
Година производње сирене			
Серијски број сирене			
Власник сирене			
Локација сирене (улица, број и место)			
Правоугле координате локације	X =	Y =	Z =
Исправност сирене (да/не)			
Објект на којем је сирена постављена			
Власник објекта на којем је сирена постављена			
Мрежно напајање сирене (монофазно/трофазно)			
Резервно напајање сирене (агрегат/акумулатор)			
Начин управљања сиреном	Даљинско (да/не)		Исправно (да/не)
	Ручно	Са програматором (да/не)	
		Без програматора (да/не)	
	Произвођач програматора		
Тип програматора			
Да ли је сирена постављена по пројекту – акустичкој студији (да/не)			
НАПОМЕНА			

Евиденцију по обрасцу ЦЗ-14 воде: надлежна служба МУП-а, надлежни орган јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица – власници сирена.

**ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАЦИ О ОВЛАШЋЕНИМ, ОСПОСОБЉЕНИМ
И ОПРЕМЉЕНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА ЗА ЗАШТИТУ И СПАСАВАЊЕ**

1. Општи подаци			
Матични број			
ПИБ			
Пун назив			
Скраћени назив			
Број текућег рачуна			
Поштански број и назив општине			
Адреса			
Број телефона са позивним бројем			
Факс			
и-мејл			
веб-сајт			
Руководилац	Име и презиме	Телефон	
		на послу	мобилни
Шифра и назив делатности			
Облик организовања	1 – друштвено; 2 – приватно; 3 – задружно; 4 – мешовито; 5 – државно		
2. Подаци о запосленим кадровима (струке и занимања од значаја за заштиту и спасавање)			
Назив струке – занимања	Број извршилаца	Назив струке – занимања	Број извршилаца
3. Лице за контакт			
Име и презиме	Адреса становања	Телефон на послу	Телефон у стану
			Мобилни

Образац ЦЗ-9 (страна 2)

4. Подаци о делатностима и капацитетима од значаја за заштиту и спасавање					
Ред. бр.	Назив делатности	Максимални капацитети (бројчано исказани)			
5. Подаци о објектима од значаја за заштиту и спасавање					
Ред. бр.	Назив објекта	Капацитет			
		јединица мере	укупан	слободан	
6. Подаци о опреми и средствима од значаја за заштиту и спасавање					
Ред. бр.	Назив	Број	Ред. бр.	Назив	Број
7. Подаци о механизацији и моторним возилима					
Ред. бр.	Назив	Број	Ред. бр.	Назив	Број
8. Подаци о специјализованим јединицама цивилне заштите					
Ред. бр.	Врста и величина јединице и бројна ознака	Број јединица	Број припадника		

НАПОМЕНА: Правно лице је у обавези да сваку насталу промену по било ком елементу из овог обрасца пријави у року од 15 дана надлежном органу – служби од које је образац примило.

ПОТПИС ОДГОВОРНОГ ЛИЦА